

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ХОРЕОГРАФИЯ ЗА XII КЛАС

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

С обучението по хореография в XII клас учениците демонстрират придобитите умения и знания за българския танцов фолклор, разширяват се хореографските им познания, обогатяват се с нови знания за българския танцов фолклор от Пиринска етнографска област, усъвършенстват се изпълнителските им умения и критериите за формиране на естетически вкус.

Образователният процес по хореография в XII клас е насочен към многообразието от движения и фигури, характерни за пиринския танцов фолклор. Учениците се запознават с оригиналността на мелодиите, красотата и въздействието на танцовите движения, спецификата и дълбоката вътрешна динамика на хората от Пиринската етнографска област. Те се танцуват с неподражаем вътрешен заряд, оригиналност и неповторимост, с одухотвореност и жизнерадост.

Изучаването на пиринските танци дава възможност на учениците да развият лекота при изпълнение на движенията, както и своето актьорско присъствие на сцената. Те овладяват характерните стъпки и движения, обогатяват своята танцова култура и се запознават със стила и характера на хората и изискванията за правилното им изпълнение и интерпретиране. Заучават и изпълняват хората, като спазват промяната в темпово отношение на музикалния съпровод чрез характерно танцуване на движенията в стилово отношение, като така повишават своята издръжливост и майсторство на изпълнение.

Изграждането на умения да анализират стила и характера на пиринските танци и изискванията за тяхното изпълнение дават възможност на учениците да се научат да разграничават характерните особености при изпълнение на хората в отделните райони, които носят специфичните белези на етнографската област. В процеса на обучение те се запознават с многообразието на традиционните празници и

обичаи, формата и хватовете на хората, както и с музикалния съпровод, на който се изпълняват. Те са част от бита на народа и са отражение на неговия характер. Заемали са важно място в обществения и домашния живот на българина.

В XII клас се осъществяват междупредметни връзки с музиката и българския литературен фолклор, с математика, с география и икономика, с история и цивилизации, физическа култура и изобразително изкуство. При решаването на различни композиционни задачи учениците се опират на придобитите знания по информационни технологии.

Учебното съдържание по хореография в XII клас разширява възможностите за практическо прилагане на наученото при сценичното пресъздаване на характерни календарни празници и обичаи. Усъвършенстват се артистичните им умения. В хода на учебната работа се изграждат уменията за работа в екип, самодисциплината и самоконтролът.

Часовете по хореография подпомагат изграждането на творчески личности с богата двигателна култура, стимулират въображението и творческия потенциал, танцувалните и музикалните възможности на учениците.

Учебното съдържание по хореография дава възможност за тематично запознаване с други жанрове, като се прави връзка с класически танци, танци на народите, исторически танци, театър, опера, балет и кино. Темите не са представени в задължителна последователност и предполагат работата по тях да се преплита във всеки урок на принципа на спираловидното развитие на уменията, натрупване на представите и изграждане на понятията.

В края на XII клас учениците трябва да умеят да изпълняват с лекота движения в характерния за етнографската област стил, да изразяват емоционалното си състояние чрез танца, да изпълняват танцови комбинации и хореографски композиции с необходимото артистично и сценично присъствие, да разчитат, издирват и описват народни хора, да познават и интерпретират стилите особености, формата и характера на танците от всички етнографски области.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Хореографска практика: Изпълнение на танцови движения и хора от Пиринска етнографска област. Изпълнение на танцови движения и хора от всички етнографски области	<ul style="list-style-type: none">• Изпълнява материал според изискванията на програмата - усвоява най-малко пет фолклорни хора годишно от различните райони на Пиринска етнографска област.• Създава и изпълнява танцови комбинации, разработени върху фолклорни хора от изучаваната етнографска област.• Импровизира свободно с танцови движения, като ги обогатява и променя на основата на стилните и характерните белези от съответната етнографска област.• Съпоставя и разграничава спецификата на изпълнение на танцовите движения спрямо другите етнографски области и прави разлика в стилово отношение.• Създава композиция от научения хореографски текст с подходящ музикален съпровод, като прилага придобитите умения и знания за изява пред публика.• Съчетава логични танцови комбинации и фрагменти за сценични танци.• Разработва план за постановъчна практика и работа с корепетитор.• Участва в концерти и изяви.
Хореография, култура, наследство и общество	<ul style="list-style-type: none">• Предлага лична интерпретация на зададен хореографски текст.• Описва и разчита хора, танцови комбинации и композиции.• Анализира сценични произведения като пример за практическа работа при създаване на танцови фрагменти.• Знае основните форми на танца и изразните средства.• Прави разлика между автентичен и обработен танц.• Познава професионални ансамбли за песни и танци.

	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава изявени ансамбли, хореографи и произведения. • Коментира мястото на българския народен танц в световната музикално-сценична култура. • Познава историята на танцовото изкуство. • Издирва, проучва и съхранява хора, обичаи и обреди. • Прилага придобитите умения за изява пред публика чрез участие в концертни изяви.
Българската хореографска култура	<ul style="list-style-type: none"> • Посещава концерти и танцови спектакли, разпознава танцовото изкуство на българските професионални ансамбли. • Знае изявените автори на българската хореография и техните сценични танцови произведения като пример за високо художествено майсторство и ниво на изпълнение, свързано със стиловите особености на съответната етнографска област. • Назовава празниците от календарната система на българина. • Познава характерните белези на националното облекло и неговите стилови особености. • Коментира традиционните представи на българите за света.
Хореографията в синтез с другите изкуства	<ul style="list-style-type: none"> • Придобива артистични умения при изпълнението на хореографско произведение. • Определя ролята на танцовото изкуство в синтеза му с другите видове изкуства (театър, опера, музика, изобразително изкуство, пантомима).

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Танцова практика:</p> <p>1.1. Изпълнение на танцови движения, хора и комбинации от Пиринска етнографска област.</p> <p>1.2. Развитие на двигателна култура</p> <p>1.3. Форма на пиринските хора</p> <p>1.4. Форми на фолклорния танц.</p> <p>1.5. Импровизация, интерпретация и композиция на танца</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Детайлно изпълнява танцовите движения от пиринските танци. • Разпознава в строежа на движенията ритмичното им разнообразие. • Прилага в практически упражнения терминологията на българската хореография. • Съобразява и изпълнява хора според формата и стиловете им особености. • Изпълнява танцови произведения, характерни за Пиринска етнографска област. • Борави с хореографски текст, интерпретира и импровизира по поставена задача. • Показва танцова техника и артистичност при участие в танцов ансамбъл. • Участва в празнични концертни събития, като с изявите си спомага за съхранението и предаването на националната фолклорна танцова традиция. 	<p>Композиция интерпретация импровизация</p>
<p>2. Танцовална част</p> <p>2.1. Станка</p> <p>2.2. Среда-упражнения, танцовална част</p> <p>2.3. Диагонали и манежи.</p> <p>2.4. Хора и фрагменти от сценични танци от Пиринска етнографска област</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира устойчивост и развита координация на тялото. • Изпълнява упражнения от станка, с характерни елементи и движения за хората от Пиринска етнографска област. • Демонстрира владеене на устойчивост, сила, издръжливост, отскок, въртеливост и актьорско майсторство. • Изпълнява комбинации и фрагменти от танци с необходимото стилово разнообразие от Северняшка, Шопска, Тракийска, Добруджанска и Пиринска област. 	<p>манеж</p>

<p>2.5. Хора и фрагменти от сценични танци от всички етнографски области</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знае и изпълнява хора в размери 3/8, 8/8, 7/8б, 5/8, 9/8, 8/8+5/8. • Използва реквизит съобразно предназначението му в танцовата постановка. 	
<p>3. Театрално-сценично изкуство – начин за изразяване в танца 3.1. Пластично движение 3.2. Актьорско присъствие 3.3. Конкретизирано подражание чрез символика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Заучава и изпълнява песни от съответната етнографска област в подкрепа на автентичността и цялостната завършеност на хореографското произведение. • Осъзнато се включва в сценичното действие по време на танца. • Демонстрира елементи на актьорско майсторство. • Възприема танца като артистично представяне. 	<p>пантомима мизансцен</p>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЧАСОВЕТЕ

Годишен брой на часовете в XII клас – 62 часа за изпълнение на учебната програма в училищата с разширена подготовка по учебния предмет.

При по-малък брой часове учителят има свободата да избере очакван резултат и пропорционално да разпредели часовете за постигането му.

За нови знания	20%
За упражнения	30%
За затвърждаване и усъвършенстване	25%
За обобщение	10%
За наблюдение в извънучилищна обучаваща среда и участие в сценични изяви	10%
За контрол и оценка	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ НА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки (от устни и от практически изпитвания)	60%
От контролни работи (по една на учебен срок)	20%
От участия в сценични изяви	20%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	✓ Словесно описание на основни понятия и танци от Шопска фолклорна област.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	✓ Използване на понятия, свързани с терминологията на различните стилове, жанрове, изразни средства и други с чуждоезиков произход. .
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и на технологиите</i>	<p>✓ Ползване на математически знания при композиционното решение на танца, прилагане на математически понятия и закономерности при осмислянето на по-важните елементи на музикалната изразност – мелодия, ритъм, темпо.</p> <p>✓ Осъзнаване влиянието на човешката дейност и технологиите върху танцовото изкуство.</p>
<i>Дигитална компетентност</i>	<p>✓ Умение за обработка и презентиране на специализирана информация от интернет.</p> <p>Използване на компютърните технологии за търсене и съхраняване на видео и звукова информация във връзка с танцовата и хореографската практика.</p>
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<p>✓ Способност за изразяване и аргументиране на собствена позиция при изпълнителските интерпретации.</p> <p>✓ Проява на толерантност към танца и музиката на различните етноси и народи, търпимост, уважение и подкрепа в процеса на групово танцуване, умения за работа в екип и др.</p>

<i>История и цивилизации</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Историческо развитие на танца - задълбочаване на знанията за понятия, свързани с влиянието на организацията на обществото в различните етапи от развитието на народите върху промените в танцовото изкуство.
<i>География и икономика</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Усвояване на теоретични знания – географско разположение на Пиринска етнографска област – граници, климат, поминък.
<i>Музика</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Вярна интерпретация на различните метро-ритмични строежи на танцовите движения под музикален съпровод. ✓ Разпознаване различните жанрове в музиката и точен подбор на музикални произведения, тематично свързани с хореографски композиции.
<i>Изобразително изкуство</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Познаване произведения на български художници на фолклорна тема. ✓ Използване форми на изобразителното изкуство за създаването на завършена и цялостна сценична танцова композиция.
<i>Физическо възпитание и спорт</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Притежаване двигателна култура, физическа издръжливост и дееспособност. ✓ Поддържане здравословен режим на хранене и хигиена на тялото, необходими за развитие на физиката на танцьора.
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Умение за оценка и самооценка на изпълнението. ✓ Прилага придобитите теоретични знания в практическата дейност по хореография. ✓ Планиране на собствената дейност в ансамблово танцуване. ✓ Самостоятелно събиране и използване на информация в дейности в изнесена обучаваща среда – посещение на тематични концерти, свързани с официални, национални и други празници, посещение на концерт – матине, посещение на звукозаписно студио в телевизия, радио и др. ✓ Проявява толерантност към други мнения, интерпретации и умения.

<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Участване в танцови изяви, в различни тематични дейности – благотворителни кампании, поздравителни концерти (в детски градини, домове за възрастни хора), организация и подготовка на проекти за училищни тържества, сценични музикално-творчески изяви, свързани с календарни празници и събития.
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Изразяване на емоционалното преживяване при общуването с българския музикален и танцов фолклор. ✓ Избиране на музика при отбелязването на български празници, свързани с обредния календар. ✓ Изследване на обреди и традиции в родното място.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки. Елементи от тях могат да се прилагат при ученици с изявен интерес към българските народни танци във всички видове училища.